

1. Forord Christianshavns Lokaludvalgs Formand

Kære læsere af denne bydelsplan,

Det er nu 3. gang, jeg har fornøjelsen af at skrive et forord. Og man kan derfor ikke lade være med at sammenligne.

Vor første bydelsplan, lige efter vi havde fået Lokaludvalg, var præget af stor entusiasme. Selv gråhårede borgere gik til arbejdet med ungdommelig ildhu. Endelig fik borgerne en mulighed for at blive hørt og få indflydelse på egen hverdag. Bydelsplanen skæmmede sig nu lidt, da forvaltningen havde haft fingre i den – men afspejlede stadig, i form og indhold, stor entusiasme og stærk mangfoldighed. Og enkelte ting fik da også praktisk betydning.

Anden gang satte forvaltningen sig fra starten tungt på foretagendet – og det endte med en række punkter, hvor kun få viste entusiasme og meget lidt fik praktisk betydning.

Nu er det så 3. Gang – tøjlerne er blevet lidt løsere igen – og entusiasmen derfor tiltaget tilsvarende. Det er mit inderlige håb, at man på Rådhuset vil forstå, at borgernes engagement er alfa og omega – og hvis dette skuffes endnu en gang, så ender man med ligegyldighed og passiv modstand.

Men lad os være optimister – og håbe på, at politikerne vil være os behjælpelige med at bevare og udvikle vor dejlige bydel, så vi alle, nye som gamle, kan synes, at det er et rart sted at være. En stor del af opskriften findes på de efterfølgende sider.

Og så er der også nogle at takke: Lokaludvalgsmedlemmer og suppleanter for et stort arbejde, et engageret sekretariat og først og fremmest de mange christianshavner, der gennem indsats på borgermøder, i arbejdsgrupper, på borgerpanelet m.m., har givet deres besyv med. Deres antal skal tælles i adskillige 100'er – på trods af, at vi er en lille bydel. Deres engagement er med til at tilsikre, at denne bydelsplan i stort og småt er solidt forankret hos et flertal af borgerne.

Nedenfor ses lokaludvalgets vision for Christianshavn, som ligger til grund for Christianshavns Bydelsplan 2017.

Christianshavn, den 29. marts, 2017

Poul Cohrt

Underskrift

1.1. Lokaludvalgets vision for Christianshavn

I vores øjne er Christianshavn en aktiv og grøn bydel, hvor forskellighed ses som en styrke. Beboerne lever et kreativt, trygt, sundt og socialt liv, og udvikler bydelen med respekt for dens historie. Kunst, arkitektur og kultur er væsentligt, miljørigtige løsninger er et naturligt valg og biodiversiteten i bydelens naturområder er essentiel.

1 Det er sådan, vi oplever vores bydel, når den tager sig ud fra sin bedste side, og det er sådan, vi
2 ønsker, at bydelen fortsat skal udvikle sig.

3 Visionen er udtryk for, at Christianshavn har følgende værdier og potentialer, der kan bygges videre
4 på:

- 5 1. En særegen historie, arkitektur og kultur.
- 6 2. Unikke virksomheder, undervisningssteder og netværk. Social bevidsthed, miljøbevidsthed,
7 mangfoldighed og sammenhold
- 8 3. Store tilgængelige naturområder midt i storbyen med en rig flora og fauna
- 9 4. Mange ressourcestærke borgere

10 På de følgende sider uddyber vi, hvad der ligger til grund for denne vision og betragtning om
11 bydelen. Vi beskriver bydelens særegne karakter og stiller dernæst skarpt på de indsatsområder,
12 som vi mener, kræver politisk opmærksomhed de kommende år.
13

1 **2. Forord Overborgsmesteren**

2

3 Kommer efterfølgende

4

1 **3. Christianshavns egenart**

2 **3.1. Kort over Christianshavn**

3 **3.1. Kort over Christianshavn**

4

1 **3.2. Christianshavn: En by i byen**

2 Christianshavn er Københavns mindste bydel med omkring 13.000 borgere. Mange lokale beboere
3 omtaler Christianshavn som en by i byen. Bydelens selvforståelse beror til dels på Christianshavns
4 historie, som mange christianshavner tillægger stor værdi og betydning. Det skyldes blandt andet,
5 at lokalhistorien og geografien har været og er med til at afgrænse bydelen fra det øvrige
6 København.

7 **Historien kort fortalt**

8
9 Christianshavn blev anlagt som en fæstningsby under Christian IV i 1618 og årene frem. Kanaler,
10 gader og torve blev efter nederlandsk forbillede etableret ud fra en symmetrisk byplan omgivet af
11 volde og bastioner. Byen, der var selvstændig købstad fra 1639-74, udviklede sig til en international
12 skibs- og håndværkerby. I 1700-tallet blomstrede handelskompagnerne, der tjente store penge på
13 handel med slaver og sukker mv. fra hele verden.

14 England stjal i 1807 orlogsflåden på Holmen, og Danmark gik Statsbankerot i 1814. Christianshavn
15 blev herefter et af de fattigste områder i København. Senere i 1800-tallet kom der dog store
16 nyskabende industrier og skibsværfter til.

17 Igennem 300 år havde den danske flåde hjemsted på de fem kunstige øer Papirøen
18 (Christiansholm), Arsenaløen, Frederiksholm, Dokøen og Nyholm, der udgør Holmen. I 1996
19 forlod Søværnet det meste af området, og i de gamle bygninger, kanonbådsskure, smedjer og
20 kaserner er der i dag boliger, kreative virksomheder, samt filmskole, teaterskole,
21 musikkonservatorium og arkitekt- og designskole, ligesom Operaen er bygget på Dokøen. På
22 Nyholm er Mastekranen, der hjalp med at rejse master på sejlskibene, og en række ældre maritime
23 anlæg bevaret.

24 Et andet militærområde er omdannet til fristaden Christiania, hvor der eksperimenteres med
25 alternative levemåder.

26 Margretheholm er omdannet til boliger, og Papirøen står for tur. Derudover blev B&W
27 Skibsværftet på Refshaleøen lukket i 1996, og området er i dag præget af midlertidige aktiviteter,
28 beboelse og kreative erhverv. Københavns Kommune kategoriserer Refshaleøen som et
29 ”perspektivområde”.

30 Mange af renæssancehusene fra 1600-tallet, pakhuse fra den florissante periode, kirkerne,
31 krudthuse og haller står intakte, da Christianshavn aldrig har været udsat for store brande eller
32 bombardementer. Bygningerne er blevet saneret, og flere af dem er forvandlet til museer,
33 udstillingssteder, biblioteker, restauranter, ministerier, ambassader og boliger.

34 Bygningerne hører sammen med voldanlægget og kanalerne til noget af det bedst bevarede af sin art
35 i Danmark. Blandt andet derfor er det vigtigt, at vores bydel udvikles med respekt for historien.
36 Bygningernes historiske vidnesbyrd er med til at gøre vores gader stemningsfulde og smukke, og
37 det er et af Christianshavns særegne træk.

38 39 **Christianshavn i dag**

1
2 I dag er situationen, livsomstændighederne og befolknings sammensætningen på Christianshavn en
3 anden. Industriarbejdspladserne er enten nedlagt eller udflyttet og afløst af vidensarbejde i
4 finanssektoren, ministerier og uddannelsesinstitutioner, samt af en række forskellige kreative
5 erhverv.

6 61 % af christianshavnerne har en videregående uddannelse. Til sammenligning har 57 % af den
7 samlede københavnske befolkning en videregående uddannelse. Dog har knap en fjerdedel (24 %)
8 af christianshavnerne grundskolen som højeste uddannelse. Men tallet er lavere end gennemsnittet
9 for København, der ligger på 27 %.

10 Boligprisernes himmelflugt er medvirkende til den store befolkningsudskiftning. Kort sagt:
11 Akademikere, studerende og den kreative klasse afløser den traditionelle arbejder. Hjemløse og
12 flaskesamlere må nøjes med gaden.

13 Christianshavn tæller tre restauranter med Michelin-stjerner og tre væresteder til fattige, psykisk
14 syge og hjemløse. Det illustrerer meget godt kontrasterne i bydelen.

15 Med de nye kvarterer er Christianshavns befolkning vokset fra et lavpunkt i 1980'erne på 8.300
16 indbyggere til nu knap 13.000 i 2017. En udvikling der med tiden vil blive forstærket af
17 urbaniseringen af Refshaleøen, Papirøen og sikkert også Nyholm.

18 Den kraftige byudvikling medfører pres på boliger, institutioner og infrastruktur. Samtidig betyder
19 den store befolkningsudvikling og udskiftning et pres på sammenhængskraften i bydelen.

20 Med en forholdsvis stor ind- og pendling til offentlige arbejdspladser og til skolerne, samt en stor
21 gennemkørende trafik i Torvegade er Christianshavn også et trafikbelastet område med
22 utilstrækkelig infrastruktur.

23 Alt på Christianshavn er resultater af beslutninger. I begyndelsen var det en konges beslutning,
24 senere kapitalistiske og demokratiske beslutninger. Nogle er gode og andre dårlige. Men alt kan
25 diskuteres og påvirkes – og det er der mange borgere, der benytter sig af.
26

27 Christianshavn har altid forandret sig. Ved at inddrage borgerne i udviklingen og på forskellig vis at
28 øge sammenhængskraften er en velbalanceret, bæredygtig udvikling af hele Christianshavn en
29 fortsat mulighed.

30
31

1 **4. Lokaludvalgets indsatsområder og arbejdsprogram**

2 **4.1. Det lokale udsyn - lokaludvalgets fokusområder**

3

4 I det følgende vil vi præsentere et udvalg af tematiske fokusområder, og fremhæve muligheder og
5 udfordringer, som vi mener, har brug for politisk opmærksomhed i de kommende år.

6

7 **Christianshavns grundlag – en ressourcestærk bydel**

8

9 Vores nedslag er baseret på den antagelse at Christianshavn, som udgangspunkt er en
10 ressourcestærk bydel. Den seneste opgørelse over Christianshavns befolkning set i relation til
11 arbejdsmarkedet er fra 2015 underbygger denne antagelse.

12

13 Her får man et billede af Christianshavns socioøkonomiske fordeling og bydelens arbejdsstyrke.

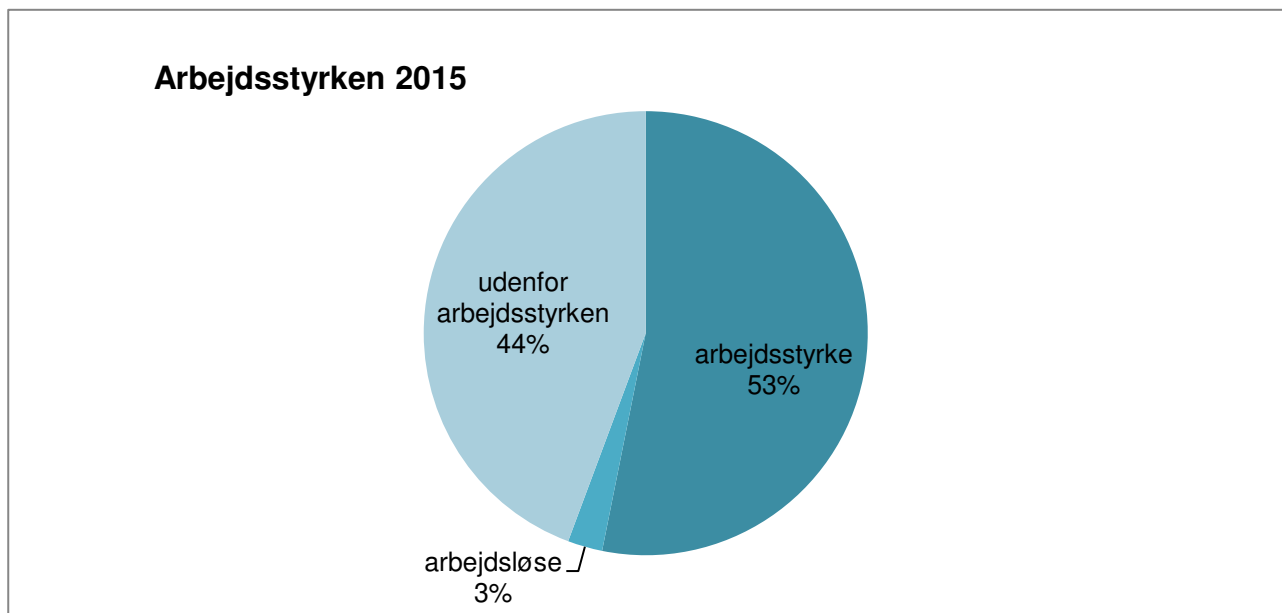
14

15 Den samlede arbejdsstyrke lå dengang på 6.295 ud af på 11.844 beboere. Ca. 2/3 (4.401) på
16 Christianshavn er beskæftiget indenfor kommunens grænser og 1/3 (1.894) har en arbejdsplads i
17 andre kommuner.

18

19 44 % af beboerne var udenfor arbejdsstyrken (fx børn og ældre), mens 3 % af beboerne var
20 arbejdsløse.

21

Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

Den største andel af arbejdsstyrken (38 %) tæller lønmodtagere på højeste niveau, og 43 % af arbejdsstyrken er i alderen 30-59 år.

1 Af den del af borgerne, der står udenfor arbejdsstyrken, er flest under uddannelse (28,8 %), og
 2 dernæst indtager folkepensionisterne den næste største gruppe (27,7 %). Børn og unge under 16 år
 3 udgør 14,8 %, og 4,3 % er kontanthjælpsmodtagere.
 4
 5
 6

Tabel 53-2: Befolkningen efter socioøkonomisk status, alder og distrikter

2015								I alt	I alt i %	I alt i % af de samlede beboere	
Socioøkonomisk gruppe	Socioøkonomisk status	Under 16 år	16-24 år	25-29 år	30-59 år	60-66 år	67 år og derover				
Beskæftigede	Selvstændige		19	41	396	73	63	592	9%	5%	
	Medarbejdende ægtefælle				6	2	1	9	0%	0%	
	Topledere		2	5	251	43	10	311	5%	3%	
	Lønmodtagere på højeste niveau*	4	82	313	1.714	246	57	2.416	38%	20%	
	Lønmodtagere på mellemniveau		53	87	397	60	6	603	10%	5%	
	Lønmodtagere på grundniveau	9	491	297	689	73	27	1.586	25%	13%	
	Andre lønmodtagere	7	92	35	133	15	5	287	5%	2%	
	Lønmodtagere u.n.a.	8	63	46	295	42	37	491	8%	4%	
I alt		28	802	824	3.881	554	206	6.295	100%	53%	
Arbejdsløse	Arbejdsløs (brutto)		10	48	226	16		300		3%	
I alt			10	48	226	16		300		3%	
Udenfor arbejdsstyrken	Støttet beskæftigede uden løn		4	4	9	1		18	0%	0%	
	Vejledning og opkvalificering		6	3	13			22	0%	0%	
	Ledighedsydelse				12			12	0%	0%	
	Barselsfravær fra ledighed		1	9	23			33	1%	0%	
	Sygefravær fra ledighed		1	1	31	5		38	1%	0%	
	Kontanthjælp (passiv)		13	15	173	25	1	227	4%	2%	
	Ressourceforløb			1	5	1		7	0%	0%	
	Efterløn						101	101	2%	1%	
	Fleksydelse						4	4	0%	0%	
	Folkepension						170	1.285	1.455	28%	12%
	Førtidspension			1	3	128	84		216	4%	2%
	Anden pension						22	4	26	0%	0%
	Under uddannelse		833	419	187	69	1	4	1.513	29%	13%
	Børn og unge		797	2					799	15%	7%
Øvrige uden for arbejdsstyrken			100	107	509	53	9	778	15%	7%	
I alt		1.630	547	330	972	467	1.303	5.249	100%	44%	
I alt		1.658	1.359	1.202	5.079	1.037	1.509	11.844		100%	

7 *Stillingskategorien topledere omfatter ledere på øverste administrative plan. Lønmodtagere på højeste niveau har
 8 typisk en lang videregående uddannelse, på mellemste niveau en kort eller mellemlang videregående uddannelse og på
 9 grundniveau en kort erhvervsuddannelse.

Tallene peger på, at Christianshavn er en ressourcestærk bydel med en stærk arbejdsstyrke. Det er dog interessant, at lønmodtagere på mellemniveau blot er på 10 %, mens lønmodtagere på grundniveau er på 25 %, og antallet af lønmodtager på højeste niveau er på de 38 %.

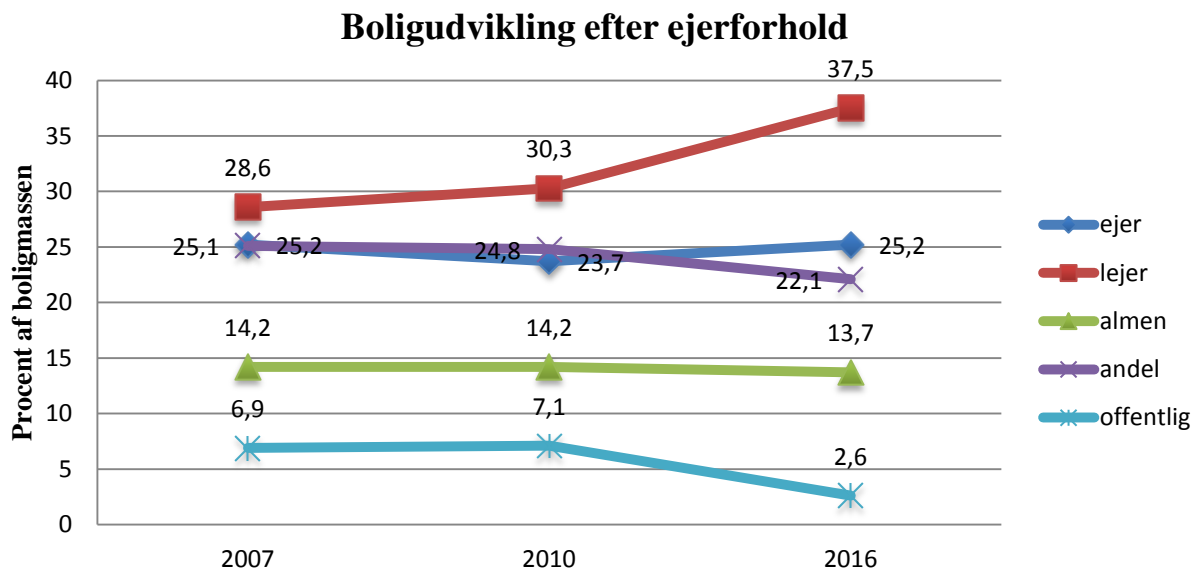
Indikerer dette en udvikling med stigende afstand mellem velstillede og mindre bemidlede? Og hvad betyder befolkningstilvæksten?

Her følger vores vurderinger og udsyn.

4.2. Christianshavn – et broget og uensartet boligområde

I Christianshavns Lokaludvalg mener vi, at det har stor betydning, at befolkningen på Christianshavn afspejler alle befolkningsgrupper. Vi går ind for mangfoldighed, men oplever at den brogede befolkningssammensætning er truet af boligpriserne himmelflugt. Dette gælder både eje og leje.

Det bekræftes også af boligopgørelser fra 2017, som viser, at lejlighedspriserne i København er steget med 60 % siden 2011, og at kvadratmeterprisen i København K, hvorunder Christianshavn i dette tilfælde er medregnet, ligger på 43.363 kr. ved udgangen af 2016. Det svarer til en stigning på 21 % siden 2006, hvor lejlighedspriserne før finanskrisen var på sit højeste.

Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

Det er også bemærkelsesværdigt, at andelen af boliger udbudt via privatudlejning er steget i de seneste 10 år. Vi kender ikke mekanikken bagved, men noget af stigningen kan forklares med, at det offentlige har skilt sig af med en del boliger. Uden at vi kender konkrete tal, er det også indtrykket, at der kan fastsættes nogle endog meget heftige huslejer i nye lejemaal, hvilket giver muligheder for større profiler.

1 Det bør også bemærkes, at det kollektive selveje – andelsboliger – udviser en svagt faldende
2 tendens. Da andelen af ejerboliger er ret stabil, betyder det en mindre tilbagegang for selvejet.
3 Endelig bemærkes, at der i 10-året ikke er opført en eneste ny almen bolig. At procentandelen falder
4 skyldes, at den samlede mængde af boliger på Christianshavn er steget.

5
6 Også korttidsudlejning - herunder, men ikke kun AirBnB - er med til at presse boligpriserne i vejret,
7 idet man på den måde kan finansiere dyrere køb/leje, end man ellers havde råd til. De efterhånden
8 mange boliger, hvor beboerne ikke svarer skat til lokalområdet, blandt andet på grund af
9 fritidshusstatus, booster også ejendomspriserne – og dermed også huslejerne - langt ud over
10 almindelige menneskers formåen. Konsekvensen kan blive en bydel, befolket af mennesker på
11 gennemrejse, uden engagement i naboen eller bydelen som sådan.

13 ”Begræns korttidsudlejning 14 – sæt restriktioner på AirBnB”

15
16
17 Det kan der gøres noget ved: Dels giver den nye planlov kommunen mulighed for at kræve, at
18 mindst 25 % af nyt byggeri skal være almene boliger. Dels kan man, med forbillede i andre
19 storbyer, som fx Berlin og Barcelona, stille krav om, at lejemål skal være varige og overlade
20 betjening af turister til egentlig hoteldrift, hvor alle parter er beskyttede af et regelsæt. Og endelig
21 kan man indskrænke muligheden for korttidsudlejning over AirBnB til 30 dage på et år.

23 ”Bring andelen af almene boliger op 24 på niveau med ejerboliger”

25
26 Et argument mod at etablere almene boliger, også ældreboliger/plejehjem, er typisk, at
27 grundpriserne ikke tillader dette. Men kendsgerningen er, at loven – netop i sådanne tilfælde – giver
28 kommunen hjemmel til at yde langtidslån, rente- og afdragsfrie, for at nedbringe
29 beregningsgrundlaget.

30
31 Statistikken tillader os ikke at se fordelingen på boliger længere tilbage i tiden, men her er seneste
32 opgørelse over boliger på Christianshavn fordelt efter ejerforhold.

33
34 **Tab 16-2: Christianshavn: Boliger efter ejerforhold og areal 2016**

Ejerforhold	2016 Antal boliger						Antal boliger Totalt
	Under 40 m ²	40 - 59 m ²	60 - 79 m ²	80 - 99 m ²	100 - 119 m ²	120 m ² og derover	
Ejerbolig	35	275	218	335	317	492	1.672
Privat udlejning	225	599	470	654	231	309	2.488
Almennyttigt boligbyggeri	2	55	273	420	74	18	842
Privat andelsboligforening	20	232	297	449	297	173	1.468
Stat og kommune	44	37	30	25	11	25	172
I alt	326	1.198	1.288	1.883	930	1.017	6.642

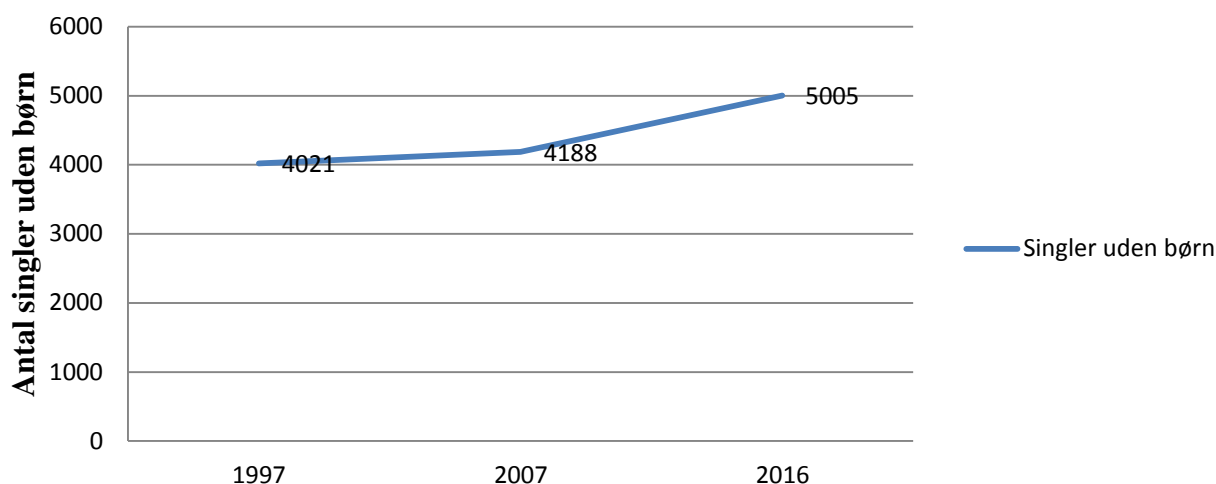
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

Et mål må være at bringe antallet af almene boliger op på niveau med antallet af ejerboliger, det vil sige andels- og ejerboliger. Som der fremgår af tabellen, indebærer målsætningen en fordobling i antallet af almene boliger.

For at opnå dette, må en meget stor del af nybyggeri været støttet, alment byggeri. De heri liggende lavere huslejer vil også udøve et vist pristryk i forhold til de private udlejere, som må antages at dæmpe huslejernes himmelflugt.

For at gøre dette lettere at opnå, vil det være hensigtsmæssigt at tage højde for, at andelen af singler er steget kraftigt i de senere mange år. Familieboliger er dyrere at bygge end singleboliger. En løsning kunne være ”fleksible boliger”, der kan ændre konfiguration efter behov.

Singler uden børn på Christianshavn

15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

Dette er ikke ting, vi som lokaludvalg har myndighed til at gennemføre. I stedet vil vi derfor opfordre Københavns Kommune til at gøre af brug de til rådighed stående midler for at sikre vores bydel en fortsat udvikling som et alsidigt og mangfoldigt boligområde.

Endelig bør tilføjes, at der pt. er planer om at opføre midlertidige ungdomsboliger på Refshaleøen. Det er – i vor optik – en god og nyttig idé.

Fakta

- 65 % ud af 353 respondenter mener, at der bør etableres flere almene boliger i vores bydel
- 66 % mener, at boliger på Christianshavn skal anvendes til helårsbeboelse
- 82 % mener, at der bør indføres restriktioner på, hvor mange dage i løbet af et år, man må udleje sin bolig på AirBnB.

Christianshavns Borgerpanel februar, 2017

4.3. Erhvervsudvikling - en bydel med kant?

Christianshavns Lokaludvalg er et boligområde med erhverv. Tidligere var fremstillingsindustri i vores bydel det dominerende erhverv, men nu er denne branche i tilbagegang. I stedet er det immaterielle erhverv, dvs. finansiering og forsikring, offentlig administration, undervisning og restauranter dominerende på Christianshavn.

Den seneste opgørelse over arbejdspladser på Christianshavn fra 2015 viser, at der i alt er 14.250 arbejdspladser.

Erhvervsudviklingen på Christianshavn skal respektere, at bydelen er et boligområde med mange herlighedsværdier. Dvs. at bydelen skal have en detailhandel, der understøtter et hverdagsliv for christianshavnerne.

Vi har noteret os en tendens til en ensidig erhvervsudvikling med stadig flere cafeer og restauranter på Christianshavn og vi kan være bekymrede for at mangfoldigheden i butiksudvalget vil blive mindre, sådan som vi oplever, det er gået i Indre By.

Inderhavnsbroen har trukket en del aktivitet med sig i nærheden af brofæstet på Christianshavn; både ønsket og uønsket aktivitet. Det er på den ene side glædeligt med endnu mere liv i bydelen, men på den anden side er der også klager over støj fra udendørslivet – blandt andet fra musikarrangementer og udeserveringer.

”Vær opmærksom på spillover-effekt fra Indre By”

Vi mener, at Borgerrepræsentationen og Københavns Kommunes forvaltninger skal være opmærksom på denne tendens – både af hensyn til borgerne på Christianshavn og fordi en udvanding af bydelenes forskellighed modarbejder visionen om at skabe en by med kant.

”Kant frem for udvanding”

Vi vil gerne fortsætte med at være en bydel med ”kant” og vil derfor nødtigt være vidne til en erhvervsudvikling, hvor kædeforretninger, restauranter og cafeer erstatter traditionel detailhandel, og gør livet svært for mindre erhvervsdrivende.

En af de måder, man kan bremse en sådan udvikling, er ved at forbyde sammenlægning af butikksarealer, idet de internationale kæder normalt kræver butikker med et stort areal. Andre muligheder er:

- Begrænse nattilladelser og alkoholbevillinger
- Begrænse antallet af udendørsarrangementer

- 1 - Være opmærksom på sliddet på vores bydel, herunder kanalerne og havnen, som blandt
- 2 andet den øgede turisme afstedkommer.
- 3 - Understøtte netværk og det kreative vækstlag, som findes på Christianshavn – blandt andet
- 4 på Refshaleøen.
- 5 - Bruge Christianshavn til at afprøve eksperimenterende og nyskabende byudvikling.
- 6 Bydelens størrelse og dens beboer- og erhvervssammensætning gør, at den egner sig til det.
- 7 Dette skal naturligvis ske i dialog med Christianshavnerne og lokaludvalget.
- 8
- 9

10 **4.4. Christianshavn – en bydel som tager hånd om ældre og socialt**

11 **udsatte**

12 Ligesom vi går ind for at bevare Christianshavn som en bydel med et broget og alsidigt

13 boligområde, ønsker vi også fortsat, at forholdene for den ældre befolkning i bydelen forbedres, og

14 at udsatte grupper får støtte og opmærksomhed på Christianshavn. En del af Christianshavns DNA

15 er et socialt hjerte, og det er et udviklingsprincip, som vi gerne ser Borgerrepræsentationen bakker

16 op om.

17

18 **Plejeboliger – er en mangel på Christianshavn**

19 Christianshavn er en af de bydele, der målt på antal borgere, er underforsynet med plejeboliger - og

20 ældreboliger også for den sags skyld. Dette har medført, at når borgerne på Christianshavn får

21 behov for ældre-/plejeboliger, så flyttes borgerne væk fra Christianshavn, dvs. væk fra de kendte

22 omgivelser og ikke mindst væk fra netværket. Dermed bliver det ofte svært for de ældre at bevare

23 kontakten til deres vante netværk. Besøg fra jævnaldrende venner bliver færre, da mobilitet ofte er

24 en udfordring, som er svær at overkomme. Endelig er der evidens for, at aldersvækkede mennesker

25 lever længere, hvis de færdes i kendte omgivelser.

26

27 ”Efter mere end 60 år i KBH. K! Og 40 år på

28 Christianshavn vil jeg ikke væk!”

29 (medlem af Christianshavns Borgerpanel)

30 Det er derfor ønsket, at der etableres plejeboliger på Christianshavn. Der arbejdes meget sammen

31 med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen på at finde en egnet grund på Christianshavn, som

32 eksempelvis kunne være på Holmen eller Margretheholm.

33 Når der laves nye lokalplaner, f.eks. i forbindelse med byggerier, bliver der ofte udlagt 25 % af

34 etagekvadratmeterne til almene boliger, hvorunder opførelse af plejeboliger henhører.

35 Dog er det sådan, at Christianshavn ikke blot mangler plejeboliger, men også både ungdomsboliger

36 og familieboliger til fornuftige huslejer, så der er som nævnt i forrige afsnit stor interesse for de

37 områder, der udlægges til almene boliger.

38 Der er indenfor de seneste 10 år sket over en fordobling af ældre på Christianshavn i alderen fra 70

39 år og op – fra 433 i 1997 til 1.004 i 2016.

1 Derudover er der også sket en markant stigning i antallet af unge i alderen 20-29 år. Hvor antallet i
2 1997 var 1.899, bar det i 2016 steget til 2.584.

3

4 **Tab-Be3-2: Befolkningen på Christianshavn efter alder, køn – fordobling af ældre og stigning af unge**

Aldersgrupper	1997	2007	2016
0-9 år	825	972	1.334
10-19 år	535	746	908
20-29 år	1.899	1.628	2.584
30-39 år	1.776	1.975	2.169
40-49 år	1.426	1.438	1.651
50-59 år	1.081	1.543	1.542
60-69 år	483	1.148	1.518
70-79 år	433	406	1.004
80-89 år	240	207	207
90- år	35	34	38
I alt	8.733	10.097	12.955

5

Fakta

- 50, 2 % af 353 respondenter ønsker at komme på plejehjem på Christianshavn, mens kun 21, 8 % synes det er i orden at komme på plejehjem uden for Christianshavn, så længe det er i København.

Christianshavns Borgerpanel, 2017

Social- og sundhedsudvalget har vedtaget følgende:

- Samlet set skal der moderniseres eller nybygges i alt 2734 plejeboliger i København perioden 2017 -2030.
I forbindelse med nybyggeri tilstræber kommunen en ensartet fordeling af plejeboliger over byen.
- Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har vedtaget at plejehjemscentre skal have en minimumsstørrelse på 50 boliger per plejecentret.
- Det er svært at finde en egnet grund på Christianshavn – som ikke overstiger almenlovens prisloft for alment byggeri

➔ Lokaludvalget har peget på ”Spejdergrunden”, ”Ørkenfortet”, ”Papirøen”, Miljøstyrelsen.

København Kommunes hjemmeside

1 Sundhedshuse – behov for nærhed til sundhedsvæsenet

2

3 Der er sket ændringer inden for sundhedshusene, og en stor del er blevet samlet i større,
4 bydelsdækkende enheder. I dag er der fem sundhedshuse i København - et på henholdsvis Amager,
5 Vesterbro, Vanløse, Nørrebro og Østerbro.

6 Christianshavn er som udgangspunkt tilknyttet sundhedshuset på Østerbro – dvs. på en lokalitet, der
7 stort set ikke kan ligge længere væk fra Christianshavn, idet Indreby/Østerbro er blevet vores
8 bydelsområde. Afstanden er et stort problem.

9

10 Kun ved visitering eller henvisning fra egen læge kan christianshavnerne benytte sundhedshuset på
11 Amager.

12 ”Det borgernære sundhedsvæsen
13 ligger på Østerbro!?”

14

15 Inden Sundheds- og Omsorgsforvaltningen omstrukturerede sundhedshusene, havde borgere på
16 Christianshavn mulighed for at benytte forebyggelsescentret på Amager.

17 Efter omstruktureringen findes forebyggelsescentre ikke længere – hvor der var adgang til
18 behandling/samtaler omkring kost, rygning, alkohol og motion (KRAM-faktorerne). Sundheds- og
19 Omsorgsforvaltningen har ikke spillet ud med noget nyt her, endnu.

20 Vi ser gerne, at der gives mulighed for at udøve forebyggende træning, som *ikke* kræver visitation,
21 på Christianshavn.

22 Det kunne eksempelvis være i et samarbejde med Hal C. Denne mulighed er i vores øjne et udtryk
23 for målsætningen om at skabe et ”borgernært sundhedsvæsen”, som er et princip, lokaludvalget
24 bakker op om.

25 ”Der er behov for forebyggende
26 træningsmuligheder på Christianshavn”

27

28 Øvrige sociale- og forebyggende indsatser

29

30 Christianshavn har flere velfungerende varmestuer, hvor udsatte borgere har mulighed for at få et
31 billigt måltid mad, hvile, bad, hjælp, samtale m.m. Derudover er der samarbejde med forskellige
32 gadeteams og andre kommunale muligheder for at hjælpe med omsorg for det hele menneske.

33 Det er et arbejde, som skaber rummelighed i vores bydel, og det bakker lokaludvalget op omkring.

34 Vi er også opmærksomme på at ensomhed er en problematik, som kræver et øget fokus i takt med,
35 at der vi bliver flere ældre. Vi ved, at det er et problem at få opsporet de borgere, der har behov for

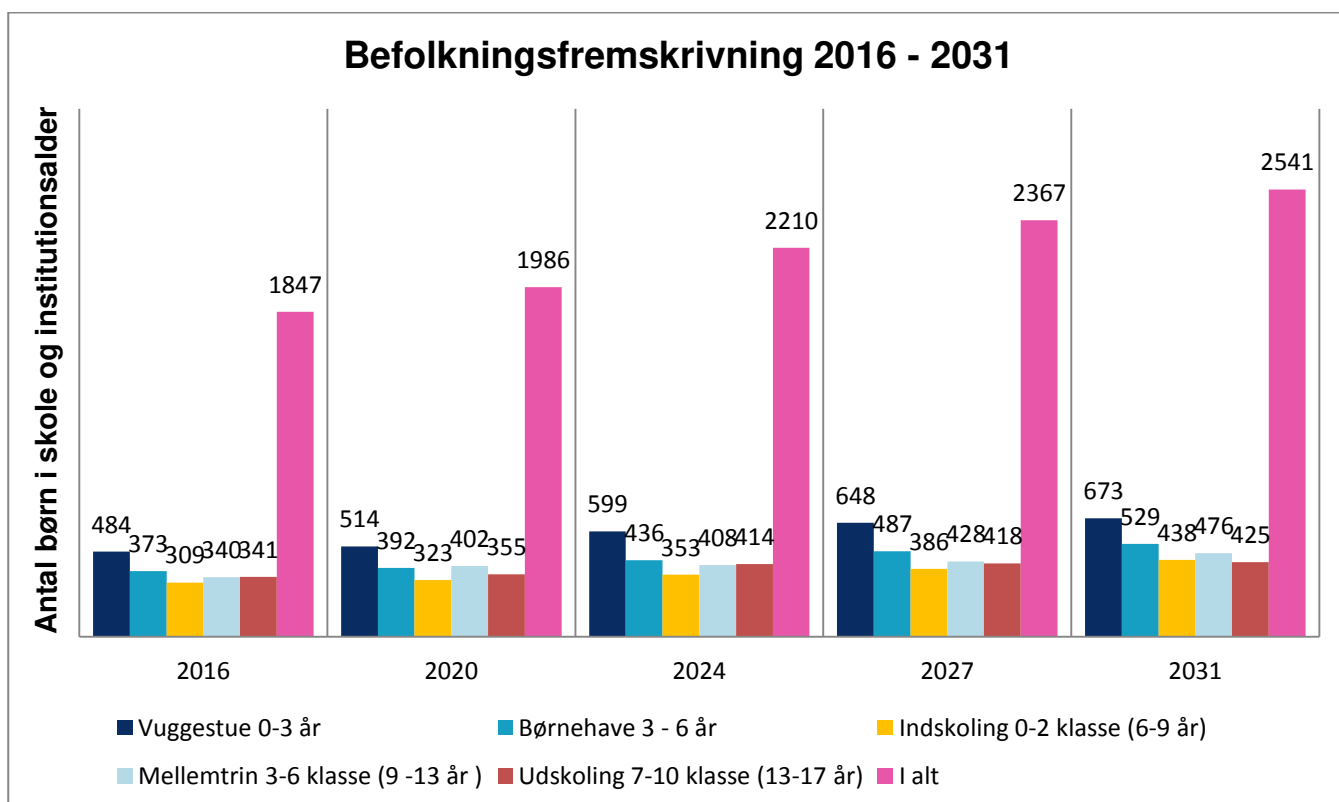
- 1 hjælp, og at det kun er et fåtal af borgerne, som nås med forvaltningens opsøgende besøg, når
2 borgeren fylder 80 år.
- 3 Lokaludvalget forestiller sig, at andre forebyggende indsatser kan imødekomme ældre og ensomme.
4 Eksempelvis kan en aktivitetskoordinator og ordninger som spise- og besøgsvenner afhjælpe
5 ensomhed yderligere.
- 6 Der er dels behov for at udbrede kendskabet til de tilbud, der er for ældre og enlige. Dels bør
7 indsatserne være lokalt baseret således, at det virker trygt og nærliggende for ældre og ensomme at
8 deltage.
- 9 I lokaludvalget vil vi gerne være med til at styrke kommunens indsatser, som tager hånd om sociale
10 forhold og udsatte grupper. Vi er bydel med mange ressourcestærke borgere, og vi vil gerne
11 imødekomme, at gabet mellem borgernes sundhed og trivsel mindskes.
- 12

4.5. Børn og unge - befolkningsudvikling skaber øget og nye behov

Skoler og institutioner får kapacitetsproblemer

Børnetallet stiger fortsat på Christianshavn. Både ved fødsler og ved tilflytning. Den seneste befolkningsfremskrivning viser, at der vil være 520 flere børn og unge i alderen 0-17 år i 2027 på end der var i 2016 på Christianshavn. Befolkningsstigningen blandt børn og unge betyder, at der efter ombygningen og udbygningerne af Christianshavns Skole fortsat vil være behov for mere plads allerede i 2019/20.

Vi går fortsat ind for, at hele Christianshavn er et fælles skoledistrikt. Derfor kunne en mulig udvidelse af Christianshavns Skole være en lejeaftale eller et køb af Orlogsmuseet og/eller baghuset til Søkvæsthuset eller andre områder på Christianshavn.

Som det fremgår af grafen, vil der i 2020 være behov for yderligere kapacitet på mellemtrinnet sammenlignet med børnetallet fra 2016 – da der her vil være 62 flere børn end i dag. Ligeledes vil antallet af vuggestuebørn vil også være stærkt stigende.

Der bliver således også pladsproblemer for dagtilbud til de mindre børn. Selv når Børnebyen på hjørnet af Prinsessegade og Refshalevej er færdigbygget og taget i brug i 2018, vil der være behov for flere institutioner og renovering af de gamle. En mulighed kunne være de uudnyttede arealer på Margretheholm.

”Planlæg med rettidig omhu – og reservér arealer til skole og institutioner”

Københavns Kommune bør tage initiativ til at reservere arealer eller foretage køb på Nyholm, Margretheholm og/eller Refshaleøen for at imødekomme udviklingen og behovet. Lokaludvalget vil derfor gerne opfordre til, at der i forbindelse med nye lokalplaner stilles krav om plads til institutioner – særligt i forbindelse med bydelens udvidelse mod nord, som vi vender tilbage i afsnit 5.8.

Endelig ønsker vi også, at der etableres en bemandet legeplads på Holmen, fordi der allerede nu er kommet mange børnefamilier i den del af Christianshavn.

”Etablér en bemandet legeplads på Holmen til børnefamilierne i nordlige del af Christianshavn.”

Ungdom – Ungehus efterlyses og klub- og fritidsfaciliteter bør renoveres

Der mangler aktiviteter for unge på Christianshavn. Blandt andet af den grund har lokaludvalget igennem flere år haft et ønske om at få etableret et ”Ungehus” – et slags beboerhus light for unge op til 21 år med værksteder, musikøvelokaler, leg og e-sport.

Ungehuset er også tænkt som et sted, hvor unge kan få rådgivning og støtte. Denne funktion er inspireret af det eksisterende projekt ”Vilde Liv”, som er forankret på Christiania, og som via opsøgende arbejde løser problemer med unge, som driver omkring på Christiania og andre dele af Christianshavn.

”Hvad med et Ungehus i Brobergsgade?”

Alle undersøgelser, der drejer sig om at lægge en dæmper på uro i områder, peger på, at kvalificeret mandskab er vejen. En mulig placering af Ungehuset kunne være i Brobergsgade 10, hvis fritidsklubben flyttes.

Endelig er der et alment behov for renovering af øvrige klub- og fritidslokaler på Christianshavn.

Idræt og sport – en svømmefacilitet på Papirøen er første skridt i den rigtige retning

Der er behov for flere, bedre og renoverede faciliteter til idræt inde og ude for alle aldersgrupper. Det første skridt i den rigtige retning er etableringen af Papirøens svømmehal og havnebad. Det er et projekt, som har stor opbakning i lokaludvalget, og som Christianshavnerne ser frem til at benytte.

1
2 Lokaler til Christianshavns Idrætsklub skal opgraderes og renoveres. Dette gælder også bemanning
3 for eksempel i Hal C, hvor der i den ubemandende åbningstid af og til er udfordringer med
4 hævværk.

5
6 I lokaludvalget ser vi også gerne, at der bliver etableret flere uformelle badezoner og bedre forhold
7 for vandsport, opbevaringsforhold og anløbsfaciliteter for blandt andet kajaker og småbåde.

8
9 Ligeledes ønsker vi at kommunens forvaltninger, evt. i samarbejde med lokaludvalget, går i dialog
10 med Marinestation Nyholm om at udlåne og gøre brug af deres græsplæner og idrætslokaler til
11 lokale idrætsforeninger. På samme vis kan der også tages kontakt til Refshaleøens Ejendomsselskab
12 om flere sportsaktiviteter og flere midlertidige kulturaktiviteter på Refshaleøen.
13

14 ”Udnyt de eksisterende muligheder ved at gå i dialog
15 med centrale aktører og os”
16
17

18 **Kultur – styrk samarbejder og dialog**

19
20 På Christianshavn er der mange offentlige og private kultursteder. De skal sikres de bedste rammer.
21 Det drejer sig blandt andet om: Beboerhus, Bibliotek, Kulturtårnet, Frederiks Bastion,
22 Skabelonloftet, Asterions Teater, Overgaden og Christianias kultursteder.
23

24 Lokaludvalget ser også et behov for at sikre en spredning af kulturfaciliteter over hele
25 Christianshavn, herunder de nye kvarterer, og ønsker, at kommunens Kultur- og Fritidsforvaltning i
26 større omfang gør brug af og tager hånd om den aftale, som Københavns Kommune har med Det
27 Kongelige Teater/Operaen.
28

29 ”Kulturfaciliteter skal være jævnt
30 fordelt på *hele* Christianshavn”
31

32 Den går ud på, at de københavnske skolebørn gennem deres skoletid skal have mulighed for at
33 opleve teatrets kunstarter, og at teateret lokalt skal samarbejde med festivaler og andre
34 kulturområder, der modtager støtte fra Københavns Kommune.
35

36 En styrkelse af kulturlivet på Christianshavn kan også ske ved at udnytte flere bunkere til
37 kulturaktiviteter - f.eks. til øvelokaler; ved at etablere et samarbejde med Operaen om lokal
38 udnyttelse af faciliteterne; og generelt støtte samarbejdet mellem institutioner og foreninger med
39 henblik på viden om og bedre udnyttelse af lokaler og lån af arealer og faciliteter.
40

Kultur på Papirøen – skal have et folkeligt afsæt og et moderne bibliotek

Kultur- og Fritidsudvalget har besluttet at bakke op om et forslag om at etablere et multifunktionelt kunstcenter på Papirøen. Kunstcentret skal danne ramme om flere funktioner end blot en udstillingshal.

”Giv biblioteket nye udfoldelsesmuligheder på Papirøen”

Lokaludvalget samarbejder med idemagerne bag kunstcentret WallnerWeiss og med Kultur- og Fritidsforvaltningen om at udvikle konceptet for kunstcenteret, og er blandt andet positivt indstillet overfor en flytning af Christianshavns Bibliotek. En flytning skal dog kun ske på betingelse af, at biblioteket bliver moderniseret og får bedre faciliteter og udfoldelsesmuligheder.

I nye rammer kan Christianshavns Bibliotek eksempelvis bedre indgå samarbejder med Børnebyen, Christianshavns Skole og Christianshavns Gymnasium om aktiviteter. Endelig understøtter en placering på Papirøen også behovet for at fordele og sprede Christianshavns kulturfaciliteter i hele byen i takt med bydelens udvidelse mod nord.

For lokaludvalget er det vigtigt, at Papirøens kulturaktiviteter har en folkelig forankring og inddrager christianshavnernes ønsker og giver plads til de aktiviteter, der er mangel på i vores bydel.

Fakta

- Et flertal i borgerpanelet (51,6 %) siger ja til en biblioteksflytning, såfremt det får mere plads og tidssvarende faciliteter. 35 % er imod en flytning af biblioteket og 13,4 % ”ved ikke”.
- Jo længere mod nord på i bydelen, des større tilslutning til flytningen af biblioteket

Christianshavns Borgerpanel, november 2016

4.6. Christianshavn har brug for en samlet trafikplan

København vokser, og stadig flere borgere har behov for at færdes mellem Amager og Indre By. Samtidig vokser befolkningstallet på Christianshavn, og her er der en voldsom forøgelse af gæster. Det skaber et trafikpres på Christianshavn, som ventes at blive endnu større 2017-2020.

De hidtil gennemførte tiltag som trafiksanering af Prinsessegade, etablering af cykel- og gangbroer samt forlængelse af buslinje 9 A til Margretheholm har langt fra været tilstrækkelige. Åbningen af busslusen ved Frederiksholm har tilmed øget den gennemkørende biltrafik gennem Danneskiold-Samsøes Allé og Prinsessegade.

Det skal være mere trygt og sikkert at færdes på Christianshavn. Der skal være sikre skoleveje, og ældre skal kunne færdes uden frygt for at blive kørt ned. Trafikstøj og partikeludledning bør begrænses.

”Trafiksikkerheden ved Børnebyen skal forbedres, før der sker alvorlige ulykker”

Holmene og Refshaleøen skal med i en samlet trafikplan

Christianshavns Lokaludvalg kom derfor i maj 2016 med forslag om, at der skal udarbejdes en samlet trafikplan for Christianshavn, inklusiv Holmen, Margretheholm og Refshaleøen. Behovet for en sådan sammenhængende og gennemtænkt trafikplanlægning er ikke blevet mindre. Tværtimod medfører byudviklingen store trafikale konsekvenser og udfordringer for lokalmiljøet, som vil kræve opmærksomhed og ressourcer i de kommende år.

Biltrafikken bør i lighed med, hvad der er sket i hollandske kanalbyer, begrænses mest muligt. Der bør sættes på underjordisk bilparkering for at skabe bedre plads i byrummet til gående, cyklende og kollektiv transport. På de lokale veje bør gennemføres hastighedsbegrænsninger på 30 og 20 km/t med effektiv kontrol i form af ”stærekasser” og politi.

Brug af delebiler bør gives prioritet – eksempelvis ved at skabe bedre fordelagtige parkeringsmuligheder for delebiler og undersøge, hvor og hvordan delebilsordninger kan fremmes.

”Hastighedsbegrænsning på 20 og 30 km/t på lokalveje skal indføres”

Der bør skabes bedre forhold for både gående og cyklister. Fortove og cykelstier skal have en tilstrækkelig bredde, hvor der er mange, der færdes. Det gælder særligt i Torvegade samt i Prinsessegade og på Danneskiold-Samsøes Allé, hvor trafikforholdene for de bløde trafikanter ikke er trygge nok. Der mangler cykelstier i eget tracé fra Bodenholms Plads og ud på alléen, og trafikken ved Børnebyen og skolerne bør sikres bedre.

”Flere cykelstier og sats på kollektiv trafik”

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

Det skal generelt være muligt at færdes med barnevogne, kørestole og rollatorer på fortovene og ved krydsning af sideveje. Cykelparkeringen ved metrostationen og andre steder bør forbedres.

Der skal også skabes bedre forhold for den kollektive trafik. Der er eksempelvis brug for en anden placering af busstoppesteder i Prinsessegade, så der ikke er så langt at gå.

Udbygningen af Papirøen stiller store krav til udformningen af de trafikale løsninger, og det er vigtigt, at hovedparten af transporten i anlægsperioden sker ad vandvejen.

”Brug vandvejen når Papirøen anlægges”

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

Ved høringer af Christianshavns elektroniske borgerpanel og på borgermøder er der fremkommet en række små og store konkrete forslag til forbedring af trafikforholdene. En del af disse er indeholdt i lokaludvalgets oplæg til udarbejdelse af en samlet trafikplan for Christianshavn.

Trafikplanen for Christianshavn bør basere sig på aktuelle trafiktal sammenholdt med den forventede trafikudvikling, og den bør prioritere tryghed. Lokaludvalget medvirker gerne til det nødvendige arbejde til forbedring af trafikforholdene.

”Vi er klar til samarbejde”

22
23
24

4.7. For et grønnere og sundere Christianshavn

Christianshavn er en bydel, som både har et stort grønt område med voldene omkring bydelen og samtidig meget lidt grønt i de smalle brostensgader. En beregning fra Københavns Kommune viser, at voldterrænet giver hver borger på Christianshavn ca. 63 m² ”grønt” at boltre sig på.

Tidligere henviste Københavns Kommune til den grønne vold, hver gang borgerne ville have hjælp til at indrette grønne områder eller legepladser i den øvrige bydel, men vi håber på stor velvilje, da det nu er blevet almen viden, at det grønne både gør os sundere og hjælper klimaet. Men med det voksende antal indbyggere til bydelen, vil størrelsen af det grønne frirum pr. indbygger snart svinde betydeligt ind.

Bydelen er desværre også plaget af stor partikelforurening i de smalle gader og de tætbyggede boligområder grundet en for stor trafikbelastning, og at der er brændeovne i de mange gamle, historiske huse.

I Christianshavns Lokaludvalg ønsker vi derfor fortsat, at der skal arbejdes med at udvikle og forbedre en grøn profil i bydelen og at den sundhedsfarlige forurening mindskes. Det er de to overordnede lokale omdrejningspunkter, som vi ønsker, at kommunens politikere og forvaltninger vil understøtte de næste fire år.

De grønne gader og pladser – to projekter kan let komme i vej

I Christianshavns Lokaludvalg er vi derfor også imod alle forsøg på fortætning, dvs. byggeri i gårde og på tomme arealer mellem husene, når vores bydel udvikles og udbygges.

Der bør ikke gives tilladelse til at bygge på de arealer, der ved den store saneringsindsats for 30 – 50 år siden blev gennemført for at skabe bedre livsvilkår og grønne områder i bydelen. Således gav f.eks. datidens store nedrivninger af baghusene i de store boligkarréer i Alladinkvarteret en anledning til bedre lys og luft i boligerne og mere ophold og fællesskab i gårdene.

Vi kunne ønske os flere og større grønne områder og pladser, da beboerantallet er voldsomt stigende i disse år.

”Jo flere beboere, des større behov
for mere grønt”

Således kunne lokaludvalget f.eks. pege på forslag til at omdanne græsplænerne ved Operaen til park, ligesom lokaludvalget ønsker, og tidligere har medvirket med forslag til, en parkdannelse ved Grønlandske Handels Plads mod Inderhavnsbroen. Derudover har vi indledt samarbejder med beboer- og brugergrupper to forskellige steder i bydelen, hvor vi ser en mulighed for at etablere mindre, grønne områder. Det drejer sig om Bodenholfs Plads og Johan Semp's Gade.

1 **Projekt 1 – En grøn Bodenhoffs Plads kan løse trafikproblemer**

2

3 Bodenhoffs Plads har igennem mange år været plaget af megen forskellig trafik. Der har været
4 mange forslag til at løse problemerne, men ingen af disse er endnu blevet realiseret.

5

6 Kort sagt er der behov for at gøre forholdene mindre tilgængelige for den stigende, cirkulerende
7 biltrafik. Flere cirkulerer i området, fordi de søger parkering for at kunne aflevere børn ved
8 Børnebyen, og senere vil gæsterne til Papirøen og andre kommende byggerier også prøve at finde p-
9 pladser i området. Derfor skal/bør pladsens indretning løses snarest.

10

11 Samtidig bør der oprettes ordentlige cykelforhold, dels så fodgængere ikke bliver kørt ned på
12 fortovene, og dels ved at lave en dobbeltrettet cykelsti og en cykelvenlig belægning.

13

14 Lokaludvalget er i dialog og samarbejder i øjeblikket med en gruppe beboere i området for at skabe
15 nogle tilfredsstillende løsninger.

16

17 Forslagene går eksempelvis på:

18

19 - at indsnævre indkørslen til pladsen fra Prinsessegade ved at plante træer på begge sider af
20 pladsen

21

22 - at skabe små fortovshaver med beplantning og cykelparkering langs husfacaderne

23

24 - Endelig kan selve pladsen også opdeles til et defineret parkeringsareal afskærmet både af

25

26 træer og plantekasser.

27

28 Vi vil opfordre kommunen til i samarbejde med os og beboergruppen at få sammensat et brugbart
29 projekt, så pladsen kan blive en grøn plads med lyst til ophold og gode møder. Vi mener, at en ny
30 indretning af Bodenhoffs Plads med udgangspunkt i grønne løsninger bør være en politisk
31 prioritering.

32

31 **”Få anlægsmidler kan løse store problemer!”**

32

33 Det er i vores øjne oplagt sag for Teknik- og Miljøudvalget, da man med forholdsvis få
34 anlægsmidler vil kunne imødekomme de trafikale problemer, som både med Inderhavnsbroens
35 cykeltrafik og den kommende ombygning af Papirøen blot vil fortsætte med at vokse. Samtidig vil
36 man optimere trafikikkerheden til den nærliggende Børneby med ca. 600 børn på Prinsessegade.
37 Dette er yderst tiltrængt.

38

39 **Projekt 2 – Lommepark i Johan Semp's Gade**

40

41 Vi ønsker, at forvandle Johan Semp's Gade fra at være et 100 meter langt, goldt og forblæst
42 hundetoilet, til en oase og et socialt møderum for alle beboere i området. Dette vil der let kunne
43 gøres noget ved – eksempelvis ved:

44

- 1 - At plante klynger af roser eller forgrønne med efeu langs kirkemuren
2 - At udlægge arealet 12 meter ud til Johan Semp's Gade med græs.
3 - At opstille 4 – 6 bænke og evt. en klatreskulptur i Rubiniatræ på arealet.

4
5 Gaden er på nuværende tidspunkt et overset område, som har et stort uudnyttet potentiale, og som
6 netop vil forsyne den sydlige del af Christianshavn med en grøn oase mellem de brostensbelagte
7 gader og kanalerne.

8

9

”Hjælp os med at gøre hundetoilet til grøn oase”

10

11

12 Vi vurderer at projektet, ligesom Bodenhoffs Plads', kan realiseres for et relativt beskedent
13 økonomisk beløb, og at muligheden for at skabe et grønt område i den sydlige del af Christianshavn
14 er tiltrængt.

15

16 **De lokale tiltag – lokaludvalgets egne grønne initiativer**

17

18 I Christianshavns Lokaludvalg gør vi også en del for selv at leve op til vores målsætning om at
19 forgrønne vores bydel, og det gør Christianshavns beboerne også.

20

21 Vi har i de sidste år set, at flere grundejere er begyndt at plante roser op af deres husmure.
22 Lokaludvalget har givet en anerkendelsespris til en boligforening, som har plantet buske langs deres
23 husfacade, og da en boligforening såede nogle enkelte stokrosefrø foran deres hus, kunne man
24 allerede næste år se, at alle naboerne også havde fået stokroser foran deres huse. Der er således flere
25 måder at skabe grønnere gader på.

26

27 Lokaludvalget vil således fortsætte med at støtte lokale initiativer og forsøg der skaber bedre og
28 grønnere byrum. Vi ser gerne at fortovshaver begynder at skyde frem på Christianshavn, ligeså vel
29 som små legepladser, samt grønne oaser på pladser, gadehjørner og i indhak mellem husene, gerne
30 må se dagens lys. Endelig kan mobile plantekasser tages i brug, og eventuelt bruges flere steder i
31 bydelen og på den måde skabe midlertidige og rekreative byrum.

32

33 **Ren luft – og mindre diesel og røg**

34

35 Christianshavn har en meget tæt gadestruktur og bydelen er derfor meget eksponeret for forurening
36 fra den voksende trafik og de mange brændeovne og problemet med forureningen er stigende med
37 en stigende beboertilvækst. Luftmålinger i bydelen viser, at området er særligt følsomt overfor de
38 ultrafine partikler, som især kommer fra trafikken, hvor bl.a. de mange busser med dårlige eller
39 manglende filtre og dieselbilernes udstødning udgør en alt for stor sundhedsfare for byens borgere.

40

41 Lokaludvalget vil støtte arbejdet for, at Københavns Kommune indkøber el- og biobrændselsbusser
42 både til lands og til vands.

43

”Ja tak til el på den forlængede linje 9A/2A”

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Lokaludvalget er blevet gjort opmærksom på, at brænderøgen fra de mange brændeovne i vores gamle bydel kan være meget skadelig for borgernes sundhed. Denne røg sendes ufiltreret ud i luften med sine ultrafine partikler og sine kræftfremkaldende tjærestoffer, især hvis brændeovnen er af ældre dato, eller hvis forbrændingen fungerer dårligt.

Lokaludvalget vil arbejde for, at der bliver indsat en klausul i lokalplaner, som på sigt udfaser brændeovne. Den første lokalplan, som kan indeholde en sådan klausul, bør være den kommende lokalplan for Papirøen.

FAKTA

- 67,7 % af 353 respondenter går ind for at erstatte dieselbusser i København med el-busser!

Christianshavns Borgerpanel, februar 2017

13

4.8. Christianshavn bør (også) klimasikres

Christianshavn ligger som en ø omgivet af vand. Der har derfor ikke været megen fokus på klimasikring af bydelen, da det forventes, at vandet fra skybrud vil løbe ud til Inderhavnen, kanalerne og Stadsgraven.

Men dette kan ikke lade sig gøre, da både havne- og kanalkanterne er begrænset af et bolværk, som oftest er mange centimeter over vejniveauet.

Risiko for stormflod og oversvømmelser

Christianshavns Lokaludvalg har foreslået, at der skal isættes spjæld med korte mellemrum i bolværkerne, således at vandet kan løbe ud i, - men ikke ind fra - havnen og kanalerne. Samtidig er lokaludvalget blevet gjort opmærksom på, at dele af bolværket ved nybyggerier langs Inderhavnen, som f.eks. ved det nye byggeri på Krøyers Plads, er bygget lavere end ved nabogrundene, fordi det skal give bedre adgang til vandet. Det er naturligvis godt for borgerne, at de kan komme tættere på vandet, men der bør tages hensyn til, at en stormflod kan forårsage unødvendige oversvømmelser også på nabogrundene.

”Vi vil gerne være tæt på vand,
men bolværker har også en funktion”

Ligeledes er lokaludvalget bekymret for, at man vil bruge Stadsgraven som opsamlingsbassin for skybrud, idet der kan komme forurenede overfladevand ned til Stadsgravens i forvejen belastede levemiljø for fisk og fugle.

”Pas på dyreliv og rens vandet fra
skybrud, før det ledes i Stadsgraven”

Lokaludvalget mener derfor, at regnvandet skal renses, før det kommer i Stadsgraven.

Christianshavn har igennem de sidste 10 år oplevet både skybrud og stormflod. Disse begivenheder viste tydeligt, at bydelen er meget udsat, både når vandet kommer fra oven og fra neden. På kbhkort.kk.dk kan man se, at det forventes, at en stor del af Christianshavn i 2060 være oversvømmet. Denne beregning om en så sen begivenhed kan måske være rigtig, men da vi oplever flere og flere 100-års begivenheder, så mener lokaludvalget, at der må handles allerede nu for at undgå de skader, som de store vandmængder forårsager.

Christianshavns Lokaludvalg mener, at bydelen er særligt udsat ved stormflod, og da vindforholdene hurtigt kan vende strømmen i havnen og derved skabe alarmerende højvande, så foreslår lokaludvalget, at der snarest igangsættes informationer og hjælp til borgerne om, hvordan deres ejendomme og omgivelser kan sikres imod vandskader.

1

2 **Erdkehlgraven savner én samlet myndighed**

3

4 Vandområdet mellem Holmen, Refshalevej og Kongebrovej bør overflyttes til By & Havn og få en
5 status som Stadsgraven. Området henligger som en losseplads med skibsvrag og affald, der udgør
6 en stor forureningsrisiko og miljøtrussel.

7 **”Erdkehlgraven har et stort rekreativt potentiale”**

8 Området hører p.t. under flere forskellige myndigheder, som ikke lever op til tilsynet og heller ikke
9 magter oprydningen, så området kan blive genetableret som rekreativt område. En samlet
10 myndighed vil hurtigere kunne håndtere fremtidige uhensigtsmæssigheder.

11

12

1 **4.9. Byudvikling mod nord**

2 Flere områder i den nordlige del af Christianshavn er på vej til at blive byplanlagt og udviklet med
3 nye formål og funktioner. Lokaludvalget er optaget af og engageret i denne udvikling. I det
4 følgende vil vi derfor gøre tre nedslag på byudviklingen i nord, hvor vi vil se nærmere på Nyholm
5 og Refshaleøen. Vores ærinde er at gøre opmærksom på mulighederne i områderne og sikre, at de
6 ses i tilknytning og sammenhæng til det øvrige Christianshavn.

7 **Nyholm - centrum i den nordlige del af Christianshavn**

8
9 Nyholm ejes i dag af Forsvaret og anvendes af Søværnet. Der verserer forlydender om, at Forsvaret
10 på et tidspunkt ønsker at fraflytte Nyholm og sælge området. Hvis dette skulle blive aktuelt inden
11 for de kommende fire – fem år har lokaludvalget på Christianshavn følgende forslag og ønsker til
12 den fremtidige anvendelse:

13
14 Nyholm har en central beliggenhed i den nordlige del af Christianshavn (nord for Værftsbrogvagen),
15 som geografisk består af Papirøen, Arsenaløen, Frederiksholm, Dokøen, Nyholm, Margretheholm
16 og Refshaleøen.

17
18 Den nordlige del af Christianshavn er i dag præget af nyere boligbebyggelser på Holmen og
19 Margretheholm og planlagt boligbebyggelse på Papirøen. Refshaleøen forventes udviklet med
20 boliger og erhverv indenfor en 10-15-årig periode, og der vil eventuelt være mulighed for nybyggeri
21 på Dokøen. Området er desuden præget af uddannelsesinstitutioner og mindre erhvervsaktiviteter
22 primært på Holmen og Refshaleøen.

23
24 Området er i dag underforsynet med detailhandel, og i takt med opførelse af boliger på Papirøen,
25 Arsenaløen, Refshaleøen og eventuelt Dokøen vil der opstå et behov for daginstitutioner og tilbud
26 til både børn og unge.

27
28 Bliver Nyholm indenfor overskuelig tid sat til salg, vil øen kunne danne rammen for de centrale
29 funktioner, der er behov for i forbindelse med udviklingen af det nordlige Christianshavn.
30 Bebyggelsen på Nyholm består af en blanding af fredede ejendomme og nyere ejendomme, som i
31 dag bruges til administration og uddannelse.

32
33 Det er et vanskeligt område at gå til, og det kræver, at kommunen via en lokalplan udstikker
34 præcise retningslinjer for den eventuelle fremtidige anvendelse. Lokalplanen for Holmen, syd for
35 Nyholm, er et godt eksempel at tage udgangspunkt i.

36
37 Holmen fremtræder i dag med kunstscolerne og nyere boligbebyggelse som et fint eksempel på en
38 udvikling, der funktionelt og arkitektonisk respekterer de fredede ejendomme, og samtidig tilfører
39 området en ny boligbebyggelse, som arkitektonisk respekterer den eksisterende bygningsmasse.
40 Samtidig bevares store grønne arealer og direkte adgang til vandet på alle fire sider af øen.

”Udnyt den eksisterende bygningsmasse og respektér de nuværende anlæg”

Umiddelbart vil Nyholm kunne rumme boliger. Almene familieboliger, ungdomsboliger, ældreboliger og ejerboliger. Boligerne kan indrettes i en del af de eksisterende bygninger, om end fredningsbestemmelser vil vanskeliggøre og fordyre omdannelsen til boliger.

En del af de nyere bygninger bruges i dag til undervisning og vil derfor kunne danne ramme om nye uddannelsesinstitutioner (f.eks. erhvervsskole).

De lave takkeladshuse vil kunne danne ramme om mindre håndværksvirksomheder, kreative virksomheder og andre liberale erhverv. I de nyere bygninger vil der kunne indrettes et supermarked til betjening af områdets beboere.

Behovet for en folkeskole vil kunne tilgodeses ved nyopførelse på Nyholm, og der vil kunne indrettes daginstitutioner i den eksisterende bygningsmasse.

Det er vigtigt at udviklingen af Nyholm respekterer de nuværende anlæg, både hvad angår bygninger og rekreative områder langs vandet. Nyholm vil kunne blive et nyt levende centrum for fremtidens Christianshavn.

Refshaleøen – midlertidigheden har potentiale og bør udnyttes

Refshaleøen er udlagt som perspektivområde og kan først byudvikles efter 2027. Med sine 500.000 kvadratmeter og centrale beliggenhed er området af afgørende betydning for københavnernes og for byens overordnede udvikling. Dog er en del af området omkring renseanlægget Lynetten uegnet til beboelse.

På nuværende tidspunkt rummer Refshaleøen en lang række kreative erhverv og midlertidige aktiviteter og huser et væld af foreninger samt en række små produktionsvirksomheder.

Christianshavns Lokaludvalg bifalder denne nuværende strategi, hvor man huser midlertidige aktiviteter og skaber rum for kreative idéer. Lokaludvalget vil løbende indgå i en borgerdreven dialog om udviklingen af øen og se på hvilke tiltag, der kan tilføre værdi til bydelen.

”Etablér midlertidige containerboliger til studerende og byg et laboratorium for nye boligformer”

Et eksempel kunne være at imødekomme behovet for studieboliger ved at opstille midlertidige containerboliger til studerende på øen.

Et andet eksempel kunne være etablering af et laboratorium for nye boligløsninger.

1 Trafik og infrastruktur kræver grundige overvejelser. Særligt må spørgsmål om en ny havnetunnel
2 og en eventuel opkørsel på Refshaleøen analyseres og drøftes meget indgående.
3
4

Fakta

- 58,2 % ud af 353 respondenter synes det er en god idé at etablere en havnetunnel mellem Nordhavn og Refshaleøen.
- 54,8 % ud af 353 respondenter mener, at en evt. havnetunnel skal have plads til metro, cykler og gående.

Christianshavns Borgerpanel, februar 2017

5
6

7 Dokøen med ny folkelig park

8
9 AP Møller Fonden overvejer at etablere en offentlig tilgængelig park og en parkeringskælder med
10 ca. 350 p-pladser under terræn på den sydlige del af Dokøen. I forbindelse med etablering af parken
11 og det underjordiske parkeringsanlæg forventes en nedlæggelse af den gældende byggeret på den
12 sydlige del af Dokøen.

13
14 Den nye park vil rigtigt indrettet kunne tilføre hele Dokøen et tiltrængt liv med mulighed for
15 spadsereture, ophold og æstetisk nydelse.

16
17 Den sydlige del af Dokøen er efter etableringen af Inderhavnsbroen og kanalbroerne blevet tættere
18 forbundet til det øvrige Christianshavn og Indre By. Der er tale om et meget velbeliggende område i
19 havnen med direkte udsigt til Papirøen, Skuespilhus, Ofelia Plads og Amaliehaven, og der er en
20 rekreativ brug af området, og folk der færdes til fods eller på cykel langs vandet eller opholder sig
21 på de to plæner på den sydlige del af øen.

22
23 Lokaludvalget finder det positivt, at A. P. Møller Fonden, som ejer Dokøen, vil udvikle området
24 syd for Operaen til en levende publikumsvenlig, rekreativ og centralt beliggende folkepark.

25
26 Det er positivt, at det nye parkeringsanlæg lægges under jorden. Samtidig er det vigtigt at pointere, at
27 trafikken på Holmen i forvejen er udfordret, og at det vil udgøre et problem, hvis det nye anlæg
28 samlet set indebærer en mærkbar forøgelse af biltrafikken.

29
30 Der er en del, både blandt personale og publikum, der vælger at gå og cykle til Operaen. I øjeblikket
31 parkeres de fleste cykler lidt hulter til bulter rundt om Operaen. Lokaludvalget anbefaler, at der
32 findes en bedre løsning på cykelparkeringen også for de mange nye gæster til parken.

33 ”Husk de offentlige toiletter og cykelparkering”

34
35 De stadig flere borgere og turister, der besøger Christianshavn, har svært ved at finde offentlige
36 toiletfaciliteter. Det vil være ønskeligt, at der i den nye folkepark også er tænkt på dette.

1 Det er lokaludvalgets opfattelse, at etablering af en folkepark på den sydlige Dokø vil bidrage til en
2 positiv udvikling af Christianshavn og København.

3

4 Lokaludvalget medvirker meget gerne til idéudvikling og den videre proces.

5

6

5. Strategiske retningslinjer for brug af puljemidler

Lokaludvalgene råder over et fast beløb årligt til lokale aktiviteter. Puljemidlerne bruges dels af lokaludvalget selv til at finansiere egne aktiviteter og projekter, til at understøtte det lokale miljøarbejde og til at støtte andres aktiviteter i bydelen.

Brugen af puljemidler til egne aktiviteter (ca. 45 %)

Lokaludvalget bruger knap halvdelen af de tildelte puljemidler til at finansiere egne projekter og aktiviteter. Disse bruges hovedsagelig på borgerdialogaktiviteter som borgermøder og arrangementer for christianshavnerne.

Christianshavns Lokaludvalg står blandt andet bag tre arrangementer, som er blevet til tilbagevendende traditioner på Christianshavn. Det drejer sig om Christianshavnerdagen, som er en festlig dag i september, hvor bydelens borgere møder Christianshavns kulturliv, foreningsliv, politiske partier og andre lokale aktører – og omvendt. Første søndag i advent står lokaludvalget for en juletræstænding på Christianshavns Torv, hvor christianshavnerne synger julen ind, og i januar er lokaludvalget vært for en nytårskur, hvor borgerne kan møde lokaludvalget og hinanden og ønsker "godt nytår".

De tre arrangementer har som overordnet mål at styrke sammenhængskraften i bydelen ved at give anledninger til, at christianshavnerne mødes og kommer hinanden ved. Lokaludvalget bruger også arrangementerne til at skabe yderligere kendskab til lokaludvalget, og udbrede viden om lokale og aktuelle sager i bydelen. Arrangementernes uformelle stemning giver kommunal- og lokalpolitik et ansigt.

Borgerdialogen, som lokaludvalget står for, gennemføres om aktuelle temaer og sager, og sker gerne i samarbejde med kommunens forvaltninger. Borgerdialogen gennemføres eksempelvis som klassiske borgermøder, vandringer, møder på stedet, offentlige workshops eller med spørgeskemaundersøgelser til Christianshavns Borgerpanel.

Puljemidler til at understøtte det lokale miljøarbejde (ca. 20 %)

Christianshavns Lokaludvalg prioriterer det lokale miljøarbejde højt; først og fremmest med en aktiv Miljøgruppe, der arbejder med forskellige miljømæssige problemstillinger. Vi yder driftsstøtte til Miljøpunkt Indre By-Christianshavn, mod at Miljøpunktet gennemfører årsplaner for det lokale miljøarbejde, som lokaludvalget er med at vedtage. Derudover samarbejder lokaludvalget med Miljøpunktet om enkeltstående aktiviteter og projekter indenfor miljøområdet – eksempel en aktivitet som Ren Vold, hvor bydelen en gang årligt samles om at rydde op på Christianshavns Vold.

Puljemidler til støtte af andres aktiviteter i bydelen (35 %)

En gang om måneden behandler Christianshavns Lokaludvalg ansøgninger om støtte til aktiviteter, andre i bydelen vil gennemføre. Puljeansøgningerne forbehandles af lokaludvalgets arbejdsgrupper. Dermed får arbejdsgrupperne indsigt i nye aktører eller initiativer på de forskellige fagområder i

1 bydelen.
2

3 Ved tildeling af puljemidler til eksterne aktører har lokaludvalget fastlagt og vedtaget en række
4 kriterier. Lokaludvalget forudsætter, at ansøgeren er fra Christianshavn og lægger vægt på, at
5 borgernes initiativer til arrangementer, aktiviteter og projekter er:

- 6
7 • Tværgående (enten mellem forskellige kvarterer i bydelen, mellem ældre eller
8 indkomstgrupper.)
9 • Bydelsrelaterede (rettet mod Christianshavn)
10 • Dialogskabende
11 • Netværksdannende
12 • Identitetsskabende og udviklende
13 • Lokalkulturelt bevarende/udviklende
14

15 Lokaludvalget ønsker især, at puljemidlerne er med til:

- 16
17 • at styrke Christianshavns sociale og kulturelle ressourcer, øge borgernes involvering og
18 indflydelse
19 • at samle borgerne på tværs af sociale og etniske forskelle
20 • at skabe dialog og debat om og i bydelen
21 • at styrke sammenhængen mellem de forskellige boligområder i bydelen
22

23 Lokaludvalget har valgt ikke at øremærke puljemidlerne til bestemte aktiviteter, indsatsområder
24 eller områder i bydelen. Øremærkning af puljemidler kunne risikere at afskære Christianshavn for at
25 få gode projekter og aktiviteter!
26

1 **6. Tilkendegivelser fra forvaltningerne i Københavns**
2 **Kommune**
3